

Γεωμ

Νομ. Συμβ

Παιδ. Κωνσταντινίδης

Ηαπυ Τωμπίδου

Αλ. Μασίδης

Διμ. Έργα

.οδ. Δατύο

.Γεφυρής

Παρος ✓

Λεμέος

Χρυσοχού

Λεσταρία

Καρπασία

Αρμόκωτος

Νοφαναί

Οφραί

Νεγκονίμο

Αυανδαί

Διαμωβύμ

Τουκδρομείο

Ιω. Κυριακίδης

Κυρίλλος Β'

Ευπαίδευσιν

Λεγκωσία

Γιζοκάρπασο

Α. Παλαιολόγος

Barutchizade Ahmet Vassif

Πυροί

Μια Μηλιά

Ν. Ρωββος

Μεσα Ρεταφάμαξες)

ΒΟΥΛΗ

(Συνεδρίασις τῆς 13/25 Μαρτίου)

Προεδρία Ἀριστοῦ

Τὰ ἀναβληθσόμενα κοινύλια 7,
8, 9, τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Κοινύλιον 7.

Παροχολῆς. Εἶχον ζητήσει τὴν ἀναβολὴν τοῦ κοινυλίου τούτου, ὅπως ὑποβλήθῃ ἡ ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικῶς πρὸς τὸ κοινύλιον τοῦτο ἡ ἐκθεσις αὕτη ὑποβλήθῃ ὑπὸ τοῦ ἀντίμου Ἀρχιγραμματέως. Καίτοι δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ τὴν μελετήσωμεν, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σταματήσω τὸ κοινύλιον, θὰ ἐπιφέρω ὅμως παρατηρήσεις τινὰς ἐπ' αὐτοῦ.

Εἶχεν ὑποβληθῇ πολλὰς δι' οὗτε ὡς πρὸς τὰς πληρωμὰς, οὔτε ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν, ἥτις ἐκτελεῖται ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης, γίνεταί ἡ δέουσα ἐξέλεξις. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Κυβερνήσεως εἶχεν ἀναγνωρίσει ὅτι πράγματι ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ ἐπιστήσῃ μείζονα προσοχὴν, ὡς πρὸς τὴν ἐξέλεξιν τῶν πληρωμῶν. Ἐκ τῆς ὑποβληθείσης ἐκθέσεως, ἣν πολὺ ὀλίγον ἀνέγνωσα, καταλαμβάνω ὅτι αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὰ διάφορα σημεῖα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος εἰς διαφόρους περιστάσεις. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως φαίνεται ὅτι ἡ ἐργασία, ἐνεκεν ἐλλείψεως ἐξελέγ-
ξεως, δὲν γίνεταί ἡ δὲν γίνεταί ὡς ἔπρεπε. Ἐπίσης δὲ καὶ ὡς πρὸς τὰς πληρωμὰς δὲν εἴμεθα τόσον ἐξησφαλισμένοι ἀπὸ ἀνθρώπους, οἵτινες

πληρώνονται μετὰ τὴν ἡμέραν. Ὁφείλω νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου, διότι, μεθ' ὅσα καὶ ἂν ἐλέχθησαν εἰς προηγουμένας συνεδριάσεις, τὰ πράγματα δὲν ἐβελτιώθησαν. Ἐφέτος περισσότερον ἢ ἄλλοτε ἔτυχε νὰ ἴδω ἐργασίας γινομένας ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης καὶ δύναιμαι νὰ εἴπω, καὶ προσκαλῶ οἶονδῆποτε νὰ με διαψεύσῃ,

Εὐαγόρας
28)10/5/1892

ἵ
8
σ
ρ
μ
κ
α
θ
μ
φ
δ
δ
ρ
τ
ς
τ
λ
ς
λ
ς
ε
ε
γ
λ
1
1

ὅτι ἡ ἐργασία ἡ γενομένη πρὸς τὸ μέρος τῆς Κυρηναίας ἡδύνατο νὰ γαίνῃ μὲ τὸ ἐν τρίτον τῆς δαπάνης. Ἐστενοχωροῦμεν διὰ τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας καὶ ἡναγκάσθην νὰ κάμω παρατηρήσεις εἰς τοὺς ἐργάτας, οἵτινες μοὶ ἀπήντησαν ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ διαταγή των, διὰ νὰ μὴ λείψῃ ἡ ἐργασία. Εἶπον ταῦτα ἀμέσως εἰς τινὰς τῶν ὀπαλλήλων τοῦ γραφείου τούτου, ἀγνοῶ ὅμως ἂν οὗτοι ἀνέφερον τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τμήματος.

Ὡς πρὸς τὰς γενομένας πληρωμὰς δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι ἄλλοτε ἐλέχθη ἀλλὰ θὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι τὸ δαπανώμενον εἶνε χρήμα τοῦ τόπου.

Θέλω νὰ πρῶτον. Ὅτε κατὰ τὴν παρελθούσαν Τετάρτην ἀνεβλήθη τὰ Νομοσχέδιον, ὁπσοχέθη εἰς τὸ ἐντιμον μέλος νὰ προσάγῃ τὴν κατάστασιν, ἣν μοὶ ἐζήτησε. Πλὴν, μετὰ λύπης μου λέγω, ὅτι, δὲν ἐστάθη δυνατὸν θὰ προσπαθῶμεν νὰ τὴν παρουσιάσω μέχρι τῆς προσεχοῦς Δευτέρας. Τὰ ζητήματα τοῦ ἐντιμου μέλους εἶνε ζητήματα μεγάλῃς σπουδαιότητος. Εἶνε σπουδαιότατον νὰ γίνῃται ἐξελέγξις ἐπὶ τῆς ἐργασίας ταύτης ἡ δυσκολία εἶνε νὰ διατυπώσῃ σχέδιον ἐξελέγξεως, τὸ ὁποῖον νὰ ᾔνε ἐκαστοποιήσιμον. Δὲν δύναμαι ἢ νὰ διαβεβαιώσω τὸ ἐντιμον μέλος ὅτι αἱ παρατηρήσεις του εἶνε ὑπὸ τὴν σκέψιν τῆς Κυβερνήσεως.

Λεωκωσίας. Χαίρω ἀκούων ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ ἐντιμου μέλους τῆς Λεωκωσίας λεχθέντα εἶνε ὑπὸ τὴν σκέψιν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἐγὼ πληρέστατα συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος πρὸς ἐξελέγξιν τῶν γινόμενων πληρωμῶν. Ἐκ τῶν δημοσίων ἔργων ἐσχηματίσθησαν καὶ σχηματίζονται περιουσίαι. Πιθανώτατα οἱ ὀπαλλήλοι οὗτοι νὰ μὴ εἶνε ἐκ τῶν τακτικῶν τοῦ τμήματος τούτου, ἀλλ' ἐκ τῶν πληρωνομένων ἐκ τοῦ κονδυλίου τῶν δημοσίων ἔργων. Τὸ δημοσίον τῆς Νήσου φρονεῖ ὅτι διὰ τῆς δαπάνης τῶν 10,000 λ. ἡδύνατο νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἔργα πολὺ ἀνώτερα τῶν τελουμένων, διὰ καλῆς ὁμῶς χρήσεως καὶ ἐξελέγξεως, διότι ἔχει μόνον θὰ ἡδυνάμεθα νὰ σταματήσωμεν τὰς καταχρήσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ τελειώσωμεν ἐγκαίρως τὰ δημοσία ἔργα. Ἀπαιτεῖται μεγάλη ἐπιστολὴ εἰς διὰ τὰ δημοσία ἔργα, ὅτινα γίνονται σήμερον. Δὲν θέλω νὰ ἀπασχολήσω τὸν πολύτιμον χρόνον τοῦ Συμβουλίου, εἰσερχόμενος εἰς λεπτομερείας διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸ τμήμα τοῦτο. Ἀρκοῦμαι εἰς τὰς διαβεβαιώσεις, ὅς ὁ ἐντιμος Ἀρχιγραμματεὺς ἔδωκε σήμερον εἰς τὸ Συμ-

βούλιον, καὶ ἐλπίζω νὰ ληφθῶσιν ὑ- δι
πὸ τῆς Κυβερνήσεως τὰ δέοντα μέ- τι
τρα, ὥστε νὰ μὴ εἰσέρχεται τὸ συμ- σι
βούλιον εἰς δυσσεβέστους συζητήσεις, νι

Κονδύλιον Β.

Λασιέτης Εἶχον ζητήσει τὴν ἀ- ο
ναβολὴν τοῦ κονδυλίου τούτου, ἀλ- Ε
λὰ νομίζω ὅτι ἐλέχθησαν ἱκανὰ πε- τ
ρι αὐτοῦ. Τὸ μόνον δι.περ νομίζω θ
ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεται εἶνε νὰ εὐχαρι- φ
στήσω τὴν Κυβέρνησιν διότι πα- ρ
ρουσιάζει τὸ κονδύλιον τοῦτο ἡῤῥη-)
μένον κατὰ 2,000 Λ. Ἐλπίζω, ὅτι τ
κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, θὰ ἴδωμεν ρ
αὐθις αὐτὸ ἡῤῥημένον, ὅπως δυνη- ρ
θῶμεν ζωηρότερον νὰ εὐχαριστήσω- ρ
μεν τὴν Κυβέρνησιν. ρ

Φραγκοῦδης. Προκειμένου νὰ ρ
ψηφισθῇ τὸ κονδύλιον τῶν 10,000 ρ
διὰ δημόσια ἔργα· συνιστῶ θερμῶς ρ
ὅπως συμπεριληφθῇ καὶ τὸ διαμέ- ρ
ρισμα Πάφου διὰ Δημόσια ἔργα, διό- ρ
τι εἶνε γνωστὸν, ὅτι ὡς πρὸς τὰ δημό- ρ
σια ἔργα εἶνε λίαν ἡμελημένον. Ἀ- ρ
πὸ τῆς κατοχῆς οὐδὲν ἔργον ἐπιτε- ρ
λέσθη εἰς τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο. Εἶνε ρ
ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ ἔτους ἤρχισαν νὰ ρ
χαράττωσι δρόμους τινὰς ἀπὸ Πά- ρ
φου εἰς Λεμεσσὸν καὶ ἀπὸ Πάφου ρ
εἰς Χρυσοχοῦν ἀλλ' ἀπὸ τότε οὐδὲν ρ
ἔργον ἐπετελέσθη. Τολμῶ καὶ αὐθις ρ
νὰ κάμω θερμὴν σύστασιν, ὅπως ἡ ρ
Κυβέρνησις μὴ . λησμονήσῃ τὸ δια- ρ
μέρισμα ἐκεῖνο. ρ

Λασιέτης. Εὐχαριστῶ τὸ ἔντιμον ρ
μέλος τῆς Λεμεσσοῦ διότι μοὶ ὑπέ- ρ
μνησεν ἔν. καθήκον. καὶ ἀφοῦ βλέπω ρ
ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει φιλήκοον τὸ ρ
οὗς, παρακαλῶ νὰ κατασκευασθῶσι ρ
γέφυραί τινες ἐν Μεσαορίᾳ καὶ Καρ- ρ
πασίᾳ ταῦτοχρόνως δὲ καὶ Ἀμμο- ρ

χώστῳ, μὴ ἐξαιρουμένου, οὔτε τοῦ ἄνω οὔτε τοῦ κάτω διαμερίσματος τῆς Λάρνακος. Ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τοιούτων γεφυρῶν, πολλάκις διακόπτεται ἡ συγκοινωνία μεταξὺ πόλεων καὶ χωρίων, πολλάκις δὲ διακόπτεται καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν τῶν

γεωργῶν μὴ ὑπαρχόντων γεφυρῶν, ὥπως ὑπάγωσιν εἰς τὰ κτήματά των. Παρακαλῶ νὰ τεθῇ ὑπὸ σχέφιν καὶ τὸ ζήτημα τῆς στρώσεως ὁδῶν

εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἡ στρώσις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ χωρίου Ὀρᾶς εἰς Λάρνακα εἶνε ἀναγκαιοτάτη ἡ στρώσις τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Λευκωνίχου καὶ Ἀκάνθοῦς εἶνε ἀναγκαιοτάτη ἐπίσης.

Κυριακίτης. Θὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ τηρήσῃ ἀκριβεστέραν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλειν δημοσίων ἔργων ἐν τῇ Νήσῳ. Εἶνε πράγματι λυπηρὸν ὅτι μέχρι τοῦδε ποιαύτη ἀναλογία δὲν ἐτηρήθη. Πᾶς ὅστις ἤθελεν ἐπισκεφθῇ τὰ διάφορα μέρη τῆς Νήσου, μετέβαινε δὲ καὶ εἰς Πάφον, θὰ ἀμφίβαλλεν ἂν τὸ διαμέρισμα ἐκείνο ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν Κυβέρνησιν, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν. Εἶνε τὸ μόνον διαμέρισμα τὸ ὁποῖον ἤθελε προσφέρει περισσότερα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, παρὰ τὰ ἄλλα μέρη, ἔνεκα τῆς ποικιλίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καὶ εἶνε λυπηρὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις

δὲν ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν παραγωγὴν τοσοῦτου πλούτου.

Ἐν καιρῷ χειμῶνος πολλάκις ἡ συγκοινωνία διακόπτεται, ὥστε δύνανται νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὸ χωμοδικεῖον καὶ ἡ ἐργασία πολλάκις διακόπτεται. Εἶνε σύνηθες εἰς τὴν Πάφον ν' ἀργῶσι τὰ δικαστήρια δταν βρέχῃ. Εἶνε σύνηθες φαινόμενον ὁ ταχυδρόμος νὰ φθάνῃ 24 ὅλας ὥρας μετὰ τὴν ὥ-

ρισμένην πρὸς δὲ βεβρεγμένος μέ-
χρι τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, διότι
τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο ἔχει τοὺς πε-
ρισσότερους ποταμούς καὶ τοὺς πε-
ρισσότερους χειμάρρους, καὶ οἱ δι-
αβάται ἀναγκάζονται νὰ προμη-
θεύωνται ἀπὸ τὰ πλησίον χωρία ἀν-
θρώπους ὅπως τοὺς βοηθήσωσι διὰ
κονταρίων νὰ διαβῶσι. Τὰ παρά-
πονα τῆς Πάφου ἐναντίον τῆς Κυ-
βερνήσεως εἶνε πάρα πολλὰ, καίνο-
μιζω ὅτι ἔχουν μίαν βάσιν καὶ ἓνα
λόγον. Ὅταν οἱ Κυβερνώμενοι κυ-
βερνῶνται οὕτως ἀπὸ τὴν Κυβέρνη-
σιν εἶνε φυσικὸν φαίνεται, νὰ παραβαί-
νωσι τοὺς νόμους. Ἐὰν ἡ Κυβέρ-
νησις ἐφρόντιζε νὰ ἐξοδεύσῃ περισ-
σότερα εἰς τὴν παιδείαν ἢ ὅσα ἐ-
ξοδεύει, καὶ, ἐὰν ἐξόδευε νὰ κάμνῃ
δρόμους πρὸς διευκώλυνσιν τῆς
συγκοινωνίας, ἢ θέσις τῶν κατοίκων
θὰ ἦτο καλλιτέρα. Ἀντὶ τούτου
ζητεῖ νὰ ἀφοπλίσῃ τοὺς κατοίκους.

Κυρηνείας. Βλέπω ὅτι ἐφέτος
παρὰ τὸ σῶνῃδες ἐμακρυγορήσαμεν
εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Παρακαλῶ νὰ μοὶ
ἐπιτραπῇ νὰ εἰπῶ δύο μόνον λέξεις.
Λέγεται γενικῶς ὅτι ἡ πόλις Λευ-
κωσία κεῖται εἰς τὸ κέντρον τῆς
Νήσου, ὅσον δηλαδὴ ἀπέχει ἀπὸ
τοῦ Ριζοκαρπάσου, τοσοῦτον ἀπέχει
καὶ μέχρι Πάφου. Ἦθελα παρακαλέ-
σαι τὴν Κυβέρνησιν νὰ κάμῃ ἐν τα-
ξείδιον πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐν ἑτερον
πρὸς δυσμὰς καὶ νὰ παραβάλλῃ τοὺς
δρόμους τοῦ ἑνὸς μέρους πρὸς τοὺς
τοῦ ἄλλου καὶ νὰ κρίνῃ ἐν δικαιο-
σύνῃ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν.
Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὅσα μέρη ἐπεσκέφθην.
πρὸς δυσμὰς οὐδεμίαν γέφυραν εἶδον.
Εἶδον μίαν μόνην ἀπὸ Λευκωσίας
εἰς Περικτερώναν. Ἐὰν λοιπὸν ἐντὸς
τῶν 14 ἐτῶν δὲν ἐφωλῶχθῃ ἀναλο-

γία, θὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν
νὰ φυλάξῃ τοιαύτην εἰς τὸ μέλλον
Ἡλασιολόγος. Παρακαλῶ τὴν
Κυβέρνησιν νὰ ἀναβιβάσῃ τὸ διὰ
δημόσια ἔργα ποσὸν εἰς 20,000 Λ.
ὅπως δυνηθῇ νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλα
τὰ διαμερίσματα.

Παρουξής. Καὶ ἐγὼ ἐξαυτοῦμαι ἀδειν ὅπως εἶπω ὀλίγα ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ σκέψιν ζήτημα. Τὰ ἔντιμα προλαλῆσαντα μέλη εἶπον νὰ κατασκευασθῶσι γέφυραι εἰς Λεμησσόν, Πάφον, Ριζοκάρπασον καὶ λοιπὰ μέρη. Ἐλησμονήθη ὁμοῦς ἡ γέφυρα Πυρογίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας Λάρνακος, ἣτις παρασυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ χειμάρρου, ἐπεσκευάσθη μόνον διὰ σανίδων. Ἡ σπουδαιότης τοῦ μέρους ἐν ᾧ εὐρίσκεται ἡ γέφυρα αὕτη, ἀπαιτεῖ ὅπως κατασκευασθῇ γέφυρα ὁποῖα ἡ παρὰ τὴν Μῆν Μηλιάν.

Ὁμῶν. Αἱ διάφοροι νήξεις αἵτινες ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Μελῶν τοῦ

Συμβουλίου, ἤκουσθησαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει τὴν μόνον 10,000 - δὲν ἐπιχειρῶ δὲ νὰ σκιαγραφήσω εἰς τὸ Συμβούλιον ὅποια ἔργα ἐτελέσθησαν.

Ἡ γέφυρα Πυρογίου δὲν εἶνε ὅσον ἡ τῆς Μῆς Μηλιάς κομψή, ἀλλ' εὐρίσκεται ἐν καλῇ καταστάσει.

Ρώσος. Ἡ τελευταία φράσις τοῦ ἐντίμου μέλους εἶνε λίαν εὐφυῆς, πλὴν δὲν δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ Δημόσιον. Πρὸ ἐτῶν ἡ γέφυρα αὕτη ἦτο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, πέρυσι κατέρρευσε καὶ πολλάκις ἐκινδύνευσαν ἄνθρωποι καὶ ὁμοῦς μᾶς λέγεται ὅτι ἡ γέφυρα αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐπισκευασθῇ ἀλλὰ νὰ μείνῃ ὡς ἔχει. Εἶνε γνωστὸν δι' οὐδεμιᾶς ἄλλης γεφύρας γίνεται τόση συγκοινωνία ὅση δι' αὐτῆς καὶ ἐνῶ ἐπὶ Τουρκίας ἡ γέφυρα ἦτο πολὺ καλλιτέρες, τῶρα γίνονται μόνον ἐμβαλώματα.

Οὐδεὶς ἀπαιτεῖ νὰ γείνῃ ἡ γέφυρα ὠραία, ἀλλὰ στερεά, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύουν οἱ διαβάται ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ θέρους ἀκόμη. Ἡ πεποιθήσις, ἣν ἔχει τὸ δημόσιον περὶ τῆς γεφύρας ταύτης ἀναγκάζει τοὺς διαβάτας νὰ δι-

έρχονται πεζῇ φοβούμενοι μὴ καταπέσῃ
ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἀμαξῶν. Ἡ ἀνάγκη
τῆς ἐπισκευῆς εἶνε τόσο ἐπείγουσα,
ὥστε οἱ διαβάται θὰ ὦσιν εὐχαριστημέ-
νοι νὰ πληρῶνῳσι καὶ διόδια καὶ νὰ ᾔνε
ἀσφαλεῖς. Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ἡ
ιδέα αὕτη ὑπομειδᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν,
ἀλλ' ὁ κόσμος θὰ ἐπεθύμει νὰ πληρώ-
σῃ καίτοι διερχόμενος ἀσφαλῆς δι' αὐ-
τῆς. Ἐλπίζω ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα θέ-
λουσι πείσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κατα-
στήσῃ τὴν γέφυραν στερεάν ὡς ἄλλοτε.

Τὸ κονδύλιον ἐπιψηφίζεται.

(Ἐπεταὶ συνέχειᾳ συνεδριάσεως)